

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Γ' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Μ. Δευτέρα 10 Απριλίου 2023 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλουτάρχου, Περί Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἴρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἠγάμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἦ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκειν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὅλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγκῶν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἠγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς· τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάκη μηδὲ κἀνδύι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι,

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

κοινὰς δ' ἔσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραννυμένους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Στηριζόμενοι στο κείμενο του Πλούταρχου, να αντιστοιχίσετε τις θεωρητικές προτάσεις και ενέργειες με το πρόσωπο που τις εισήγαγε.

1. Διαφορετική συμπεριφορά σε Έλληνες και βάρβαρους.	α. Αριστοτέλης
2. Συμφιλίωση όλων των ανθρώπων είτε με την πειθώ είτε με την βία.	
3. Θεώρηση όλων των ανθρώπων ως συμπολιτών.	
4. Κατάργηση του δικαίου των επιμέρους πόλεων.	β. Ζήνων
5. Διάκριση Ελλήνων- βαρβάρων με ηθικό κριτήριο.	
6. Ενοποίηση του καθημερινού τρόπου ζωής μέσω των επιμειξιών.	γ. Αλέξανδρος
7. Αντιμέτωπιση των μη Ελλήνων ως μη ανθρώπων.	
8. Επιβολή ενός ειρηνικού τρόπου ζωής (χωρίς συγκρούσεις και επαναστάσεις).	

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β

B1. Ποιες ομοιότητες διαπιστώνει ο Πλούταρχος ανάμεσα στις θεωρητικές προτάσεις του Ζήνωνα και στο έργο του Αλεξάνδρου;

Μονάδες 10

- B2.** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου με την ένδειξη «**Σωστό**», αν είναι σωστές, ή με την ένδειξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένες.
- α.** Ο Αριστοτέλης ανέλαβε, με πρόσκληση του βασιλιά Φίλιππου, την αγωγή του Αλέξανδρου.
 - β.** Ο Αλέξανδρος, διάδοχος του θρόνου, ήταν δεκαπέντε ετών όταν έφτασε ο Αριστοτέλης στη Μακεδονία.
 - γ.** Η εκπαίδευση γινόταν συνήθως στη Μίεζα, μια μικρή κωμόπολη κοντά στη Χαλκίδα.
 - δ.** Για την αγωγή του Αλέξανδρου ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε, κατά κύριο λόγο, τα ομηρικά έπη.
 - ε.** Ο Αριστοτέλης έμεινε στη Μακεδονία έως το 335 π.Χ.

Μονάδες 10

- B3.** *συντείνει, διωρισμένοι, αγέλης, χρώμενος, ενέπλησε:* Για καθεμία από τις προηγούμενες λέξεις της αρχαίας ελληνικής να γράψετε μια ομόρριζή της λέξη στη νέα ελληνική, την οποία και θα εντάξετε σε οποιαδήποτε μορφή της (αριθμό, πτώση, γένος, βαθμό, φωνή, έγκλιση, χρόνο) σε μια περίοδο λόγου.

Μονάδες 10

- B4.** Να **συγκρίνετε** την εικόνα που σχηματίζουμε για το έργο και την προσωπικότητα του Αλεξάνδρου με βάση το κείμενο αναφοράς του Πλουτάρχου και το παρακάτω απόσπασμα από το έργο του Αρριανού *Άλεξάνδρου ανάβασις* (ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ).

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Μακεδόνες, με αυτόν εδώ τον λόγο που σας απευθύνω δεν επιδιώκω να ανακόψω την ορμή σας για επιστροφή στην πατρίδα —μπορείτε να πάτε όπου θέλετε χάρη σε μένα— αλλά να σας κάνω να καταλάβετε πώς εσείς φερθήκατε σε μένα και τί έχετε γίνει τώρα που φεύγετε. Και θα αρχίσω τον λόγο μου πρώτα από τον πατέρα μου τον Φίλιππο, όπως άλλωστε και

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ταιριάζει.[...] Αυτές, λοιπόν, είναι οι ευεργεσίες του πατέρα μου σε σας: αν αυτές εξετασθούν μόνες τους, είναι μεγάλες, είναι όμως βέβαια μικρές, αν συγκριθούν με τις δικές μου. Με το ιππικό μου νίκησα τους σατράπες του Δαρείου και προσάρτησα στο κράτος σας ολόκληρη την Ιωνία και ολόκληρη την Αιολίδα, καθώς και τις δύο Φρυγίες και τη Λυδία και με πολιορκία κυριεύσα τη Μίλητο. [...] Εσείς σατράπες, εσείς στρατηγοί, εσείς ταξίαρχοι. Ώστε ύστερα από τόσους κόπους τί απομένει σε μένα τον ίδιο εκτός από αυτήν εδώ την πορφύρα και αυτό το στέμμα; Δεν έχω κρατήσει τίποτε για τον εαυτό μου ούτε μπορεί κανένας να αποδείξει ότι έχω δικούς μου θησαυρούς εκτός από αυτά, τα οποία είναι δικά σας πράγματα ή όσα φυλάγονται για σας. Ούτε άλλωστε έχω λόγους να φυλάγω για τον εαυτό μου θησαυρούς, εφόσον τρώγω την ίδια με σας τροφή και κοιμάμαι όπως και σεις, αν και νομίζω ότι δεν τρώγω ούτε τα ίδια φαγητά με όσους από σας ζούνε στη χλιδή. Και ξέρω καλά ότι μένω άγρυπνος για χάρη σας, ώστε να μπορείτε εσείς να κοιμάσθε ήσυχοι.[...] Έχω κάμει τον ίδιο με σας γάμο και τα παιδιά πολλών από σας θα είναι συγγενείς με τα παιδιά μου.[...]

Και τώρα όσους από σας δεν είναι αξιόμαχοι σκόπευα να τους στείλω πίσω, ώστε να είσθε αξιοζήλευτοι στους συμπατριώτες μας, επειδή όμως θέλετε να φύγετε όλοι, φύγετε όλοι. Και όταν επιστρέψετε στην πατρίδα, αναγγείλατε ότι τον βασιλιά σας τον Αλέξανδρο που νίκησε τους Πέρσες και τους Μήδους και τους Βακτριανούς και τους Σάκες [...] που εισόρμησε στη μεγάλη θάλασσα και από τα δύο στόμια του Ινδού ποταμού και διέσχισε τη Γαδρωσία έρημο, την οποία κανένας μέχρι τώρα δεν πέρασε με στρατό προηγουμένως, και κατέκτησε επιπλέον την Καρμανία και τη χώρα των Ωρειτών κατά το πέρασμά του.[...] Αυτά όταν τα αναγγείλετε, θα τα θεωρήσουν, νομίζω, ένδοξα κατορθώματα οι άνθρωποι και ευσεβείς πράξεις οι θεοί. Πηγαίνετε».

(Αρριανού Αλεξάνδρου ανάβασις, μετάφραση Θεόδωρος Χ. Σαδικάκης, Ακαδημία Αθηνών)

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντος, Ἀθηναίων Πολιτεία, 2. 19- 3.1

Ἡ Ἀθηναίων Πολιτεία παρουσιάζει τὴν ἀθηναϊκὴ δημοκρατία μετὰ τὰ μάτια ἐνὸς ὀλιγαρχικοῦ επικριτῆ τῆς. Γράφτηκε στα πρώτα χρόνια τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ παραδίδεται μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ξενοφῶντα, μολοντὶ δὲν εἶναι γνήσιο ἔργο τοῦ. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου αὐτοῦ αναφέρεται σε πολλὰ θέματα τῆς ἀθηναϊκῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Φημὶ οὖν ἔγωγε τὸν δῆμον τὸν Ἀθήνησι γινώσκειν οἷτινες χρηστοὶ εἰσὶ τῶν πολιτῶν καὶ οἷτινες πονηροὶ γινώσκοντες δὲ τοὺς μὲν σφίσιν αὐτοῖς ἐπιτηδεῖους καὶ συμφόρους φιλοῦσι, κἂν πονηροὶ ᾧσι, τοὺς δὲ χρηστοὺς μισοῦσι μᾶλλον οὐ γὰρ νομίζουσι τὴν ἀρετὴν αὐτοῖς πρὸς τῷ σφετέρῳ ἀγαθῷ πεφυκέναι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κακῷ · καὶ τούναντίον γε τούτου ἔνιοι, ὄντες ὡς ἀληθῶς τοῦ δήμου, τὴν φύσιν οὐ δημοτικοὶ εἰσὶ. δημοκρατίαν δ' ἐγὼ μὲν αὐτῷ τῷ δήμῳ συγγινώσκω · αὐτὸν μὲν γὰρ εὖ ποιεῖν παντὶ συγγνώμη ἐστίν · ὅστις δὲ μὴ ᾧν τοῦ δήμου εἴλετο ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν ὀλιγαρχουμένῃ, ἀδικεῖν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω ὅτι μᾶλλον οἶόν τε διαλαθεῖν κακῷ ὄντι ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει μᾶλλον ἢ ἐν ὀλιγαρχουμένῃ. καὶ περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, τὸν μὲν τρόπον οὐκ ἐπαίνῳ · ἐπειδὴ περ δ' ἔδοξεν αὐτοῖς δημοκρατεῖσθαι, εὖ μοι δοκοῦσι διασώζεσθαι τὴν δημοκρατίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ χρώμενοι ᾧ ἐγὼ ἐπέδειξα.

1. συγγινώσκω: ἔχω τὴν ἴδια γνώμη.
2. εὖ ποιῶ: ευεργετῶ.
3. διαλανθάνω: μένω ἀπαρατήρητος.

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «*δημοκρατίαν δ' ἐγὼ μὲν αὐτῷ τῷ δήμῳ συγγινώσκω.. τὸν μὲν τρόπον οὐκ ἐπαινῶ* · ».
- Μονάδες 10**
- Γ2.** Πώς ο συγγραφέας τεκμηριώνει την αρνητική του άποψη για την αθηναϊκή δημοκρατία;
- Μονάδες 10**
- Γ3.** α. *σφίσιν αὐτοῖς, πεφυκέναι, ἔνιοι, εἶλετο, ἔγνω, αὐτόν:* Να αναγνωρίσετε γραμματικά τους τύπους. (Μονάδες 5)
- β. «*Φημί οὖν ἔγωγε τὸν δῆμον τὸν Ἀθήνησι γινώσκειν οἷτινες χρηστοί εἰσι τῶν πολιτῶν καὶ οἷτινες πονηροὶ γινώσκοντες δὲ τοὺς μὲν σφίσιν αὐτοῖς ἐπιτηδεῖους καὶ συμφόρους φιλοῦσι, κἂν πονηροὶ ᾦσι, τοὺς δὲ χρηστοὺς μισοῦσι μᾶλλον*»: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους του χωρίου, εκτός από τους υπογραμμισμένους, στον άλλο αριθμό (στο ίδιο γένος και πτώση). (Μονάδες 5)
- Μονάδες 10**
- Γ4.** α. «*ὄστις δὲ μὴ ᾦν τοῦ δήμου εἶλετο ἐν δημοκρατουμένη πόλει οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν ὀλιγαρχουμένη, ἀδικεῖν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω ὅτι μᾶλλον οἷόν τε διαλαθεῖν (ἔστι) κακῶ ὄντι ἐν δημοκρατουμένη πόλει μᾶλλον ἢ ἐν ὀλιγαρχουμένη*»: Να μεταφέρετε στον πλάγιο λόγο το χωρίο με εξάρτηση από τη φράση «Οὗτος ἔφη», χρησιμοποιώντας απαρεμφατική σύνταξη. (Μονάδες 5)
- β. *γινώσκειν, πεφυκέναι, οἰκεῖν, ἀδικεῖν, διαλαθεῖν, δημοκρατεῖσθαι, διασῶζεσθαι:* Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα απαρέμφρατα. (Μονάδες 5)
- Μονάδες 10**

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ!